

23. 3. 2018

Sporočilo za javnost

Pripravljeni na vreme, prilagojeni podnebjju, Narava za vodo

Svetovni dan meteorologije in Svetovni dan voda

Ljubljana, 23. 3. 2018. Na Agenciji Republike Slovenije za okolje (ARSO) je potekala obeležitev Svetovnega dneva voda in Svetovnega dneva meteorologije. Predstavniki ARSO so opozorili, na kaj moramo biti prebivalci Slovenije pozorni v vodnem krogu, ki se vrti okoli nas, in kako si lahko olajšamo njegovo vrtenje v obdobjih, ko se vrti intenzivneje.

Opozorila ob ogroženosti, ki jo povzroči vreme. ARSO izda vremensko [opozorilo](#), ko z dovolj veliko zanesljivostjo pričakujemo vremenske razmere, ki bi lahko povzročile materialno škodo, bistveno vplivale na običajne dnevne dejavnosti in na zdravje ljudi. Spremljanje opozoril pomaga k ustreznim odločitvam.

Naj nas poplave ne presenetijo. Poplave so v Sloveniji pogoste. Kaže, da bodo tudi v prihodnosti povzročale materialno škodo in ogrožale življenje. Pomembno je, da se nanje kot celotna družba [pripravimo](#). Učinkovit zaščitni ukrep je tudi sistem zgodnjega obveščanja in opozarjanja o nevarnosti poplav. Če vemo, da prihaja poplava, se lahko sami učinkovito zaščitimo.

Se lahko v Sloveniji bojimo pomanjkanja vode? Podnebna spremenljivost in podnebne spremembe vplivajo na vodni režim in [odtok površinskih voda](#). V zadnjih letih so tako poplave kot suše opazno pogostejše, spremembe so v pretočnih režimih vodotokov. To kaže državni hidrološki monitoring, ki je nepogrešljiv vir podatkov za načrtovanje in upravljanje z vodami kot tudi za analize trendov in ocene vplivov podnebnih sprememb na hidrološke razmere v prihodnosti.

Agrometeorološka podpora podnebno/vremensko pametnemu kmetovanju. Kmetijstvo je tovarna na prostem, ki je zelo odvisna od vremena in podnebja. ARSO je razvil dnevno osveženo [Agrometeorološko napoved za 15 regij v Sloveniji](#), ki seznanja z vremensko napovedjo, opozorili, informacijami o meritvah in napovedih temperatur zraka, padavinah, smeri in hitrosti vetra, trajanju sončnega obsevanja, relativne vlage v zraku ter temperature tal, efektivne temperature zraka, evapotranspiracije in meteorološke vodne bilance. Bilten obsega podatke o meritvah do pet dni nazaj ter napovedi do deset dni v naprej.

Pri načrtovanju kmetijske pridelave v prihodnosti so poleg obsežnega arhiva fenoloških in meteoroloških podatkov pomembne ocene, kako bo spreminjajoče podnebje vplivalo na pogoje kmetovanja, kot je na primer značilnosti ravnega obdobja rastlin, temperaturo tal, sušo in pozebo. Te informacije so ključne pri pripravah strategij [prilaganja kmetijstva na podnebne spremembe](#).

Znanje o podnebjju – kje vse nam je v pomoč? Podnebje vpliva na razvoj civilizacij. Sodobna tehnologija nas po eni strani ščiti pred podnebnimi vplivi, po drugi strani pa smo zaradi odvisnosti od nje, na nekaterih področjih bolj ranljivi. Dobro [poznavanje podnebnih značilnosti](#) nekega območja nam omogoča, da podnebje kot naravno danost izkoristimo sebi v prid in se hkrati zaščitimo pred posledicami neugodnih vremenskih razmer. Primer: pri stavbi, ki jo gradimo z upoštevanjem lokalne podnebne značilnosti, lahko preprečimo, da se bo podrta njena streha zaradi viharja ali težkega snega, hkrati pa izkoristimo podnebne danosti za čim manjšo porabo energije za ogrevanje in hlajenje stavbe.

Temi obeh dni sta letos namenjena bližanju [trajnostnim razvojnim ciljem do leta 2030](#).

Tema **Narava za vodo** izpostavlja naravne rešitve za sodobne izzive povezane z vodo. Marsikje v svetu je problem že dostop do vode, še bolj kritično pa je stanje pri dostopu do pitne vode. Ocenjujejo, da kar 2,1 milijarde ljudi nima pitne vode primerne kakovosti, kar bistveno vpliva na njihovo zdravje in kakovost življenja.

Prebivalci razvitih držav si težko predstavljamo, kakšno je življenje brez kakovostne pitne vode. A zaradi dolgotrajnih suš na posameznih območjih in ali zaradi prekomerne rabe vode se občasno tudi v nekaterih razvitih območjih začne primanjkovati pitne vode. Zadnji tak odmeven primer je več kot 4 milijone prebivalcev Cape Towna v Južni Afriki, ki se iz leta v leto soočajo z bolj zaostrenimi razmerami v preskrbi s pitno vodo.

Še bolj kot količina pa v svetu postaja vprašljiva kakovost razpoložljive vode. Težave stopnjuje vse bolj onesnaženo in degradirano naravno okolje, ki ne omogoča naravnega prečiščevanja in zadrževanja vode. Tudi velike naravne nesreče pogosto spremlja moten dostop do kakovostne pitne vode.

Številne rešitve za zagate z vodo ponuja narava sama. Prav to izpostavlja naslovna tema letošnjega svetovnega dneva voda. Ukrepi za trajnostno oskrbo z vodo bi morali temeljiti na obnavljanju gozdov, ohranjanju ali ponovnem vzpostavljanju poplavnih ravnin in mokrišč. Tak pristop bi bil stroškovno najučinkovitejši pa tudi najdalgoročnejši, saj bi pomagal vzpostaviti naravno ravnovesje vodnega cikla in bi prispeval k učinkovitemu prilagajanju na podnebne spremembe.

Čeprav velja Slovenija za državo, ki ima vode dovolj, nam težave v zagotavljanju nemotene oskrbe z vodo niso neznane, najbolj pa učinke vse pogostejših suš občutijo kmetovalci. Omeniti moramo tudi drugo stran problema, to so poplave. Onesnaževanje okolja pa občasno prizadene tudi naše površinske vode in podtalnico, ki v Sloveniji predstavlja glavni vir pitne vode.

Svetovni dan meteorologije je prav tako povezan s trajnostnimi razvojnimi cilji, letos poteka pod naslovom **Pripravljeni na vreme, prilagojeni podnebnju**. S tem naslovom izpostavljam pomen vremenskih in hidroloških napovedi in opozoril na nevarne vremenske in hidrološke dogodke, ki lahko ogrožajo imetje in zdravje ljudi. Pravočasna in natančna opozorila omogočajo pravočasno ukrepanje za zavarovanje imetja in zdravja ter življenj. V preteklosti so opozorila temeljila le na izjemnosti vremenskega pojava, že nekaj let pa kriteriji za objavo opozorila temeljijo na pričakovanem učinku vremenskega dogodka.

Z gospodarskega in družbenega vidika so zelo pomembne uporabnikom prilagojene informacije, na primer za kmetovalce, elektrogospodarstvo, gradbeništvo, promet, ... Poznavanje značilnosti sedanjega podnebja in projekcij za prihodnost je možno smotrno načrtovanje in vzpostavitev infrastrukture, ki bo kljubovala vse pogostejšim in močnejšim nevarnim vremenskim pojavom, ki jih prinaša vse toplejše podnebje.

Leta 2017 so vremenski in hidrološki dogodki po svetu povzročili največ škode doslej, s smotrnim planiranjem in gradnjo, ki temelji na poznavanju podnebnih značilnosti in pričakovanega razvoja podnebnih razmer se škodi po vremenskih in vodnih ujmah sicer ne bomo mogli povsem izogniti, lahko pa jo bomo občutno zmanjšali.